

Lekce 7

Spisy věku království

Starý zákon obsahuje pět knih označovaných jako knihy básnické nebo jako tzv. mudrosloví či mudroslovná literatura. Jedná se o následující knihy: Jób, Žalmy, Přísloví, Kazatel a Píseň písní. Na rozdíl od těch, které jsme doposud studovali, se uvedené knihy nezabývají v první řadě historickými událostmi; spíše se věnují životním zkušenostem, jež byly údělem každého Izraelce. Problémy, víra, přesvědčení, postoje i pocity, které jsou zde vyjádřeny, nám umožňují nahlédnout do všedního života Izraelce.

Většina těchto spisů vznikala ve věku království; pouze některé z nich v dřívějším údobí. Nicméně věci, jimiž se mudrosloví zabývá, jsou společné všem mužům i ženám v každé době a na každém místě. Tyto spisy k nám promlouvají i dnes! Duch svatý se postaral o to, aby se nám dochovaly až do dnešní doby, abychom mohli o nich uvažovat, čerpat z nich útěchu a povzbuzení a aby nám pomáhaly růst.

Studium této lekce ti pomůže pochopit, proč jsou tyto spisy tak nádherné, ať už jsou přeloženy do jakéhokoli jazyka. Dozvíš se hlavní téma každé z uvedených knih a budeš moci ocenit jejich jednotlivou hodnotu. Zároveň i pochopíš, proč mají tyto knihy pro mnohé křesťany tak veliký význam a proč jsou pro ně nevyčerpatelným zdrojem inspirace. Toto všecko nesmírně obohatí i tvůj vlastní duchovní život.

osnova lekce

Spisy věku království a jejich literární forma

Spisy mudroslovné

Spisy určené k pěstování osobní zbožnosti

cíle lekce

Po ukončení této lekce bys měl být schopen:

- vysvětlit základní literární formu používanou v knihách básnických a v mudrosloví.
- uvést hlavní téma i duchovní hodnotu zmíněných knih.
- co nejvíce využít uvedených spisů ve svém duchovním životě, při modlitbách a rozjímání.

studijní činnost

1. Podle pokynů uvedených v rozvinutí lekce si přečti knihy Jób, Žalmy, Přísloví, Kazatel a Píseň písní.
2. Obvyklým způsobem si projdi rozvinutí lekce. Nakonec si celou lekci znovu zopakuj a pak si vypracuj osobní test. Svě odpovědi si porovnej s odpověďmi uvedenými na konci učebnice.

rozvinutí lekce

SPISY VĚKU KRÁLOVSTVÍ A JEJICH FORMA

Spisy

Úkol 1. *Uved' pět biblických knih zařazovaných mezi knihy básnické a mudroslovné.*

Knihy, jimiž se budeme nyní zabývat, považují mnozí křesťané za své nejoblíbenější z celé Bible. Autory zmíněných knih byli jak králové, proroci a básníci, tak i obyčejní lidé. Ačkoli se naše kultura a doba od tehdejší podstatně liší, základní učení uvedených spisů má pro nás stále nesmírnou hodnotu. Tyto knihy dokazují, že Bůh projevuje o náš život velmi praktický zájem. Není mu lhostejné naše utrpení, naše práce a zaměstnání, náš rodinný život i naše touha mu sloužit.

1. Mezi spisy básnické a mudroslovné patří následující knihy:

.....
.....

2. Před knihu Jób je zařazena kniha

Po knize Píseň písní následuje kniha

Literární forma

Úkol 2. *Rozpoznej příklady básnických stylů, jež používají knihy básnické a mudroslovné.*

Spisy mudroslovné a básnické jsou napsány básnickým stylem používajícím hojně tzv. *paralelismus* (souběžnost). Pro hebrejskou poezii je to zvláště příznačný jev. Jedná se o druh přirovnání, při němž jsou dva *pojmy*, nejčastěji obraz a jev, který básník popisuje, položeny vedle sebe. V jednodušším případě se jedná o prostou souběžnost myšlenek. Tento styl se podstatně liší od *rýmované* poezie, která je

vystavěna na *zvukové shodě* na konci dvou nebo více veršů. Rozdíl je patrný i z následujícího příkladu:

Rým:

Pouze jeden život, a i ten rychle pomine,
Jen co jsme učinili pro Krista, před tebou ob stojí, Hospodine.

Paralelismus:

Prameny vysíláš do potoků,
které mezi horami se vinou.

Díky využití paralelismu se hebrejská poezie vyznačuje nezvyklou krásou. Její hodnota však především tkví v hlubokosti vyslovených myšlenek. Nesrovnatelnou výhodou takovéto poezie je i skutečnost, že neztrácí nic na své kráse, když je přeložena do jiného jazyka.

3. Krása hebrejské poezie (její paralelismus) může být při překladu zachována, poněvadž

- a) spočívá v souběžnosti myšlenek, kterou lze převést do jiného jazyka.
- b) používá zvukovou shodu slov na konci veršů a navíc slova o stejné délce.
- c) zůstává patrná i tehdy, když čtenáři uniká smysl jednotlivých slov.

Paralelismus může být trojího druhu:

1. *Synonymický* – druhý verš vyjadřuje pomocí jiných slov stejný obsah.
2. *Syntetický* – druhý verš připojuje k stejnému tématu či předmětu novou myšlenku.
3. *Antitetický* (Protikladný) – druhý verš přináší myšlenku, jež je protikladem myšlenky obsažené v prvním verši.

4. Přiřaď jednotlivé básnické styly (levý sloupec) k příslušným názvům (pravý sloupec)

a V přestoupení zlého člověka je léčka,
ale spravedlivý plesá a raduje se.	1) Rýmovaný
b Když pohleděl jsem na kříž a uviděl lásku,
jež nezná hranic,
vše, co bylo mé, jsem odepsal a pokládám
to za nic.	2) Synonymický
c Zlo neklíčí z půdy,
ani soužení nevyrůstá ze země.	3) Syntetický
d Ženu statečnou kdo nalezne?
Je daleko cennější než perly.	4) Antitetický
e Přímé vede bezúhonnost,
kdežto věrolomné zahubí pokřivenost.	

Když budeš číst uvedené knihy, snaž se rozpoznat a rozlišit jednotlivé druhy paralelismu.

SPISY MUDROSLOVNÉ

Jób – otázka lidského utrpení

Přečti si Jb 1 – 15; 28 – 35; 38 – 42

Úkol 3. Vyber tvrzení, která shrnují učení obsažené v knize Jób.

Je dosti pravděpodobné, že Jób žil v době praotců, někdy mezi Abrahamem a Mojžíšem. Kniha Ezechiel se o něm zmiňuje společně s Noem a Danielem (Ez 14, 14. 20). Kniha Jób je zřejmě nejstarší knihou v celé Bibli; zároveň je i básnickým veledílem. Zabývá se otázkou lidského utrpení – tedy otázkou týkající se všech lidí bez výjimky, otázkou, na kterou ještě stále nemáme uspokojivou odpověď.

Klíčovým slovem knihy je slovo zkouška. Jób ve svém utrpení zvolal: „Zato on zná moji cestu; *ať mě zkouší*, vyjdu jako zlato“ (Jb 23,10). Knihu lze rozdělit do následujících oddílů:

1. *Jb 1,1 – 3,26.* Jób a jeho tři přátelé jsou uvedeni na scénu; Jóbův blahobyt a zdar se proměňuje v chudobu a utrpení.
2. *Jb 4,1 – 31,40.* Jób rozmlouvá o svém utrpení se svými přáteli.
3. *Jb 32,1 – 37,24.* Na scénu vstupuje Elífú a zasahuje do rozmluvy; zdůrazňuje, že utrpení má očišťující a výchovné poslání.
4. *Jb 38,1 – 41,34.* Bůh promluvil; člověk nedokáže pochopit všechny záměry Stvořitele, poněvadž Boží cesty převyšují cesty lidské.
5. *Jb 42,1 – 7.* Jób vzdává Bohu chválu; Jóbův požehnaný konec.

V knize lze rozpoznat čtyři základní pohledy (názory) na utrpení. Jedná se o následující hlediska:

1. *Satanovo hledisko:* Lidé Bohu slouží pouze kvůli bohatství, cti a slávě, které tato služba s sebou nese (*Jb 1,1 – 2,8*). Tuto svou filozofii použil satan později i při pokoušení Ježíše.

2. *Hledisko Jóbových přátel* (stanovisko Elífazovo, Bildadovo a Sófarovo bylo z větší části totožné): Spravedlivému se vždy vede dobře, a hříšník vždy trpí. Toto východisko je přivedlo k závěru, že Jób musí být určitě veliký hříšník (*Jb 4,7*).

3. *Hledisko trpícího* (hledisko Elíhouovo): Utrpení je vždy kázeňským a výchovným prostředkem, jímž nás Otec přivádí zpět ke svým záměrům a cílům. Elíhuova řeč nebyla zdaleka pouhou obranou Boha.

4. *Spasitelovo hledisko:* Bůh promluvil k Jóbovi a vysvětlil mu, že na spravedlivé přichází někdy utrpení, aby mohli uvidět a poznat sebe sama. Jób se i přes svou zbožnost pokládal za spravedlivého *ve svých vlastních očích* (byl „samospravedlivý“).

Z knihy Jób jednoznačně vyplývá, že ne vždy jsou zkoušky a utrpení trestem za náš hřích. Někdy je jím dovoleno přijít do našeho života pro naši výchovu a poučení. Když se například atleti podrobují tuhé kázní, pak to není kvůli trestu, nýbrž aby mohli dosáhnout dobrých výsledků. Stejným způsobem nás i Bůh neustále připravuje pro dílo, které máme vykonat. A někdy k tomu používá i zkoušek a utrpení; v tom všem ale sleduje své moudré cíle. Bůh nám chce zjevit svou moudrost.

5. Člověk, který hledí na utrpení ze „Spasitelova hlediska“, zastává názor, že když trpíme, měli bychom

- a) se ptát sami sebe, zda máme Bohu i nadále sloužit.
- b) si uvědomit, že je to následek naší neposlušnosti.
- c) nově poznat sebe sama i našeho Boha.

6. Které z následujících tvrzení nejvýstižněji shrnuje učení obsažené v knize Jób?

- a) Člověk nedokáže pochopit Boží cesty, a proto by měl veškeré utrpení přijímat jako trest za hřích.
- b) Utrpení není vždy trestem za hřích, avšak reakce zbožného člověka procházejícího utrpením by se měla vyznačovat pokorou a vzdáváním chvály Bohu.
- c) Člověk, který Bohu věrně slouží, nebude nikdy procházet zkouškami a utrpením, poněvadž Bůh jim nedovolí přijít do jeho života.

Příslaví – moudrost k plnosti života

Přečti si Př 1 – 10; 13 – 16; 29 – 31

Úkol 4. *Rozpoznej tvrzení, které je shrnutím obsahu knihy Příslaví.*

Knihy Příslaví je obdivuhodnou sbírkou mudrosloví. Židé ji přirovnávali k vnějšímu nádvoří chrámu, místu, kde se setkávali s ostatními lidmi. Příslaví, to je zbožný člověk „v akci“. Knihy se nám snaží ukázat, že zbožnost je záležitost veskrze praktická. Pamatuje se zde na každou životní oblast. Z knihy se dozvídáme, jaké jsou naše povinnosti vůči Bohu, bližnímu, našim rodičům a dětem, dokonce i k naší zemi.

Knihy Příslaví byla z větší části sepsána Šalomounem. Jeho moudrost byla tak veliká, že on sám byl považován do jisté míry za ztělesnění moudrosti (1Kr 3,3 – 28; 4,29 – 30; 5,12). Mnoho cizích panovníků u něj hledalo radu a odpověď (2Pa 9,1 – 24). Vedle Šalomouna (Př 1,1; 10,1) se v knize uvádějí další autoři: a) slova moudrých (22,17), b) přísloví Šalomounova, které sebrali muži Chizkijášovi (25,1), c) Agúr (30,1), d) král Lemúel (31,1).

Knihu lze rozdělit do tří hlavních oddílů:

1. Rady a napomenutí pro mládence: kap. 1 – 10.
2. Rady a napomenutí pro každého člověka: kap. 11 – 20.
3. Rady a napomenutí pro krále a vládce: kap. 21 – 31.

Pozoruhodná je zvláště osmá kapitola Přísloví. Je to překrásné a zároveň působivé vylíčení a oslava *moudrosti*. Mnozí z těch, kdo studují Bibli, si povšimli značné podobnosti mezi touto kapitolou a popisem Ježíše Krista na stránkách Nového zákona. Ko 2,3 hovoří například o Kristu jako o tom, „v němž jsou skryty všechny poklady moudrosti a poznání.“ Při čtení jednotlivých kapitol Přísloví zkus nahradit slovo *moudrost* slovem *Kristus*. Pomůže ti to odhalit další velice důležité a obsažný rozměr této knihy.

7. Porovnej Př 8,23 – 31 s J 1,1 – 2 a Žd 1,2. Ve svém sešitě uveď dvě věci, které jsou přisuzovány moudrosti (Př 8,23 – 31) a stejně tak platí o Kristu (J 1,1 – 2; Žd 1,2).

8. Přečti si v Přísloví místa uvedená v pravém sloupci a pak je přiřaď k předmětům, jimiž se zabývají (levý sloupec).

.... a Pomluvy	1) 3,5 – 6
.... b Zahálčivost	2) 6,6 – 8
.... c Nepoctivost	3) 11,1
.... d Pokora	4) 11,13
.... e Důvěra a Boží vedení	5) 16,18
.... f Poctivost	

9. Obsah všech sbírek Přísloví Šalomounových lze shrnout následovně: Jde o

- a) mudrosloví týkající se našich povinností vůči Bohu.
- b) o rady a napomenutí týkající se krále a jeho jednání.
- c) praktickou moudrost, použitelnou ve všech oblastech lidského života.

Kazatel – překonání skepse a beznaděje*Přečti si Kaz 1,1 – 12,14*Úkol 5. *Urči hlavní poselství knihy Kazatel.*

Knihy Kazatel je vyjádřením určité životní filozofie. Jakoby se snažila přinést všechno, co může poskytnout lidská mysl a náboženství. Argumenty přinášené v knize nejsou Božími argumenty. Je to *Boží záznam lidských argumentů*. Některé z názorů zde uváděných odporují učení, s nímž se setkáváme ve zbylé části Bible (viz 1,15; 3,19; 8,15).

Autor se nám představuje jako „Kazatel, syn Davidův a král v Jeruzalémě“ (1,1). Mnozí se domnívají, že jde o Šalomouna a že kniha je dramatickým vyličením jeho osobních zkušeností a prožitků. Autor si v knize klade otázku: *Co má v životě opravdový smysl? Oč skutečně stojí za to usilovat? Pochybuje však, že na zmíněnou otázku existuje vůbec nějaká odpověď*. Jeho zkušenost dokazuje, že vše, za čím se lidé ženou, přináší namísto uspokojení pouze malomyslnou skepsi a zoufalství. Lidé nehledají uspokojení a naplnění u Boha (1,1 – 3). Hledají naplnění ve vědě a vědění (1,4 – 11). Filozofie však nemůže dát uspokojivou odpověď (1,12 – 18). Stejně tak člověka nenaplní požitky ani tělesná rozkoš (2,1 – 11). Blaženost, štěstí, alkohol, práce, majetek, bohatství, hudba... – toto vše se nakonec ukáže jako prázdné a ponechávající prázdným.

Autor prochází obdobím hledání hmotné blaženosti (2,12 – 26), načas propadá i fatalismu (3,1 – 15), oddává se obecnému, avšak neosobnímu náboženskému rozjímání (3,16 – 22), aby opět dospěl k poznání, že všechno je marnost a samá pomíjivost. Není snadné zalíbit se Bohu (5,1 – 8); bohatství nepřináší pravou radost (5,9 – 16; 12), stejně jako usilování být dobrým (7,1 – 12; 12).

Nakonec však dospívá k důležitému závěru: „Boha se boj a jeho přikázání zachovávej; na tom u člověka všechno závisí“ (12,13).

10. Co je hlavním poselstvím knihy Kazatel?

- a) Kniha přináší Šalomounovy myšlenky týkající se bohatství a majetku.
- b) Kniha dospívá k závěru, že na tomto světě nemá smysl cokoli činit.
- c) Kniha nás poučuje, že všechno kromě poslušnosti vůči Bohu se nakonec ukáže jako prázdné a člověka ponechá ve stavu malomyslnosti, zoufalství a beznaděje.
- d) Kniha poukazuje na skutečnost, že chudáka i boháče očekává nakonec stejný úděl.

SPISY URČENÉ K PĚSTOVÁNÍ OSOBNÍ ZBOŽNOSTI

Bůh stvořil člověka k obecenství se sebou samým. Jak jsme se poučili z knihy Kazatel, člověk může nalézt smysl svého života pouze v odvislosti od Boha a v obecenství s ním. Jedním ze základních způsobů, jak může mít věřící toto obecenství, je skrze uctívání a vzdávání Bohu chvály. Když jej chválíme a oslavujeme, uznáváme tím jeho pravou, nevyjádřitelnou a neobsažitelnou *hodnotu*. Můžeme být zcela zaměstnání službou našemu Pánu, avšak pouze projevy naší osobní zbožnosti, jako je vzdávání chvály, modlitba ap., nám mohou přinést trvalé uspokojení. Dvojice básnických knih, kterou se nyní budeme zabývat, je příkladem i prostředkem určeným k pěstování zmíněné osobní zbožnosti.

Žalmy – chvalozpěvy a modlitby

Přečti si Ž 1 – 41; 79 – 91; 119 – 150

Úkol 6. *Vyber tvrzení, které nejvýstižněji charakterizuje knihu Žalmy.*

Již téměř po tři tisíciletí patří Žalmy mezi nejoblíbenější a nejmilovanější starozákonní knihy. Od dob krále Davida používali Izraelci tyto chvalozpěvy při svých bohoslužbách. V Novém zákoně jsou Žalmy knihou nejčastěji citovanou. Žaltář si časem získal pevné místo v bohoslužbě všech církví. Za svou velkou popularitu mezi křesťany vděčí skutečnosti, že se zabývá všedními záležitostmi obyčejného člověka.

Původní hebrejské slovo, z něhož přes řečtinu a latinu vzniklo české označení žalmy, znamená vlastně „chvalozpěvy“. Žalmy mají za

úkol vyvyšovat a oslavovat Hospodina. Je v nich vzdávána čest jeho jménu, jeho slovu i jeho dobrotivosti.

Asi dvě třetiny žalmů uvádějí svého autora; patří k nim David (73 žalmů), Asaf (12), Kórachovci (10), Šalomoun (2) a Mojžíš (1). Étan Ezrachejský a Héman, muži, jejichž moudrost byla přirovnávána k Šalomounově (1Kr 5,11), napsali oba po jednom žalmu.

Jistě si vzpomínáš, že Asaf byl vedoucím chrámových zpěváků; synové Kórachovi byli nejspíš zvláštní skupinou zpěváků vyčleněnou z lévijců za dnů krále Davida. Mnohé žalmy, které neudávají svého autora, již svým obsahem prozrazují Davidovo autorství. Davidův vliv je ostatně patrný v celé knize. Tento muž Boží vypráví o svém životě zcela otevřeně a nepokrytě. Jeho žalmy nás utvrzují v přesvědčení, že Bůh se o nás stará dokonce i v těch nejtemnějších dobách.

Žaltář se zpravidla dělí na pět dílů, z nichž každý končí chvalozpěvem. Nejčastěji se setkáváme s následujícím dělením: 1) Ž 1 – 41, 2) Ž 42 – 72, 3) Ž 73 – 89, 4) Ž 90 – 106, 5) Ž 107 – 150. Samozřejmě každý z žalmů tvoří zároveň i samostatný celek.

Žalmy lze rovněž dělit tématicky. Takové dělení pak vypadá následovně: modlitby spravedlivého, písně pokání a vyznávání, chvalozpěvy, zpěvy z dějin Izraele, Mesiášské zpěvy, písně zpívané v útisku a soužení, písně k poučení.

11. Přečti si žalmy uvedené v levém sloupci a pak je přiřaď k příslušné tématické skupině (pravý sloupec).

.... a Ž 1	1) Pokání a vyznávání
.... b Ž 32	2) Poučení
.... c Ž 105	3) Dějiny
.... d Ž 111	4) Útisk a soužení
.... e Ž 142	5) Chvalozpěv
.... f Ž 149	

Některé žalmy jsou zároveň proroctvím o Mesiáši Ježíši Kristu. Mnohé z nich se naplnily při jeho prvním příchodu; ty ostatní se naplní, když přijde znovu.

12. Přečti si následující verše z knihy Žalmy a pak vedle nich stručně uveď, co vypovídají o Kristu.

- a 2,8–9
- b 22,17
- c 110,4
- d 118,22

Žalmy se vyznačují jedním postojem, jemuž se my všichni budeme muset v našem chození s Pánem naučit – a tím je upřímnost. Společenství s Bohem, stejně jako opravdové společenství s člověkem, vyžaduje pravdivost a otevřenost. Davidův postoj, jak nám ho přinášejí žalmy, nás poučuje o tom, co od nás Bůh při modlitbách a chválách očekává. Bůh chce, abys v nich vyjádřil své skutečné pocity. Ať už – stejně jako David – vzdáváš chválu v chrámu, nebo se skrýváš v jeskyni, ať se nacházíš v propasti zoufalství, nebo tančíš radostí, vždy se v této knize nalezne žalm, který vyjadřuje tvoje momentální pocity. Učiň knihu žalmů svojí osobní modlitební knihou.

13. Přečti si 2S 11 a 12. Poté si přečti Ž 51. Jaká byla Davidova reakce na slova proroka Nátana?

.....

14. Co prohlásil David v Ž 5,4?

.....

Máš nějaký pevně stanovený čas během dne, kdy se věnuješ rozjímání, modlitbě a vzdávání chvály? Pokud ne, vyčleníš si jej a začneš s tím ještě dnes? Je to velmi důležité!

15. Zakroužkuj písmeno před každým PRAVDIVÝM tvrzením.
- a Ačkoli žalmy vznikly před téměř třemi tisíci lety, používají je křesťané i dnes.
 - b David je autorem přibližně tří čtvrtin z celkového počtu sto padesáti žalmů.
 - c Žalmy jednoznačně dokazují, že zbožný člověk nebude nikdy procházet stavy sklíčenosti či úzkosti.
 - d V žalmech jsou obsažena i proroctví o Kristově utrpení a smrti.
 - e Některé žalmy se vracejí k událostem z dějin Izraele.

Píseň písní – láska a věrnost

Přečti si Pís 1,1 – 8,14

Úkol 7. *Rozlišuj mezi doslovným a duchovním výkladem Písně písní.*

Tato kniha patří mezi tisíc a pět písní napsaných Šalomounem (1Kr 5,12). Název naznačuje, že právě tato píseň zaujímala mezi nimi nejpřednější postavení. (Některé překlady uvádějí název „Píseň Šalomounova“.) Vzhledem k obsahu knihy vzniklo mnoho teorií vysvětlujících její přijetí mezi kanonické spisy. Jak se budeme zabývat způsoby výkladu této knihy, zjistíme, že Píseň obsahuje konkrétní poselství i pro nás.

Při doslovném chápání Písně se tato kniha stává vyjádřením hřejivých pocitů provázejících lásku člověka a oslavou manželství. Hlavními aktéry jsou vesnická dívka Šulamítka (7,1), její milý a skupina jeruzalémských žen. Podle jednoho z výkladů byla zmíněná dívka povolána ke královskému dvoru (1,1 – 2,7). Ačkoli král ji zde projevuje náklonnost a lásku, ona touží vrátit se zpět ke svému pastýři – milému (2,8 – 7,10). Nakonec se opět shledávají a zůstanou již spolu (7,11 – 8,14). Jsou ovšem možné i mnohé další výklady doslovného chápání této knihy.

Ve svém duchovním významu (alegorický výklad) je Píseň písní obrazným vyjádřením vztahu mezi Bohem a jeho lidem Izraelem. Je doloženo, že kniha byla čtena jako sváteční četba o židovských velikoncích. Při jejím předčítání si Izraelci mohli znovu a znovu uvědomovat a připomínat velikost Boží lásky k nim, jak se projevila zvláště ve vysvobození celého národa z egyptského otroctví. Pouto mezi

Izraelem (představovaným Šulamítkou) a Bohem (pastýřem – milým) bylo natolik silné, že žádný půvab světa (ztělesňovaný postavou krále) je nemohl zpřetrhat. I jiná starozákonní místa přirovnávají vztah mezi Bohem a jeho lidem k manželskému svazku (viz Iz 50,1; Ez 16,23; Jr 3,1 – 20). Nový zákon přirovnává k manželství vztah Krista a církve (viz Ef 5).

16. Do vyhrazeného prostoru před jednotlivá tvrzení týkající se obsahu Písne písní (levý sloupec) vepiš 1) nebo 2) podle toho, zda jde o doslovný, anebo duchovní (alegorický) výklad.

.... a Šulamítka se oddává snům o svém milém, který je pastýřem.	<p>1) Doslovný výklad
2) Duchovní výklad</p>
.... b Boží láska k Izraeli se vyznačuje krásou a důvěrností.	
.... c Pastýř volá svou dívku, aby jej následovala.	
.... d Izrael je věrný svému milému – Bohu.	
.... e Pouto mezi Izraelem a Bohem je neobvykle silné.	

Stejně jako Žalmy, i Píseň písní věřícího vybízí, aby vstoupil do důvěrného vztahu se svým Bohem, vztahu vyznačujícího se hlubokým společenstvím a láskou.

osobní test

1. Doplň druhou část verše uvedeného přísloví, tak aby vznikl anti-tetický paralelismus. Jazyk spravedlivého je výborné stříbro...

- a) srdce svévolníků nestojí za nic.
- b) přinese užitek mnoha lidem.
- c) slova spravedlivého jsou studnicí života.

2. Následující tvrzení se týkají knihy Kazatel. Zakroužkuj písmeno před každým, které je PRAVDIVÉ.

- a Podle této knihy bohatství nemůže přinést člověku naplnění.
- b Kniha dospívá k závěru, že pravá blaženost plyne z poslušnosti vůči Bohu.
- c Autorem knihy je král David.
- d Všechna tvrzení uváděná v této knize se zcela shodují s ostatními knihami Bible.
- e V knize je vyjádřen Boží pohled na život. Argumenty, které se zde objevují, jsou Božími argumenty.

3. Vztah mezi Bohem a jeho lidem je v Novém zákoně přirovnáván k manželství (Ef 5). Se zcela podobným přirovnáním se ve Starém zákoně setkáváme v knize

- a) Jób.
- b) Žalmy.
- c) Přísloví.
- d) Kazatel.
- e) Píseň písní.

4. Člověk, který pochopil poselství knihy Jób, by prohlásil následovně: Jób procházel utrpením, protože Bůh chtěl, aby

- a) Jób skoncoval s hříšným a bezbožným životem.
- b) se Jób naučil novým věcem o sobě i o Bohu.
- c) Jób viděl, že na rozdíl od něj všichni jeho přátelé pochopili Boží záměr.
- d) satan viděl, že Jób neušel trestu za svůj hřích.

5. Předpokládejme, že bys chtěl vyučovat na téma uctívání a oslavování Hospodina. Kterou knihu by bylo v takovém případě nejprospěšnější studovat?

- a) Jób
- b) Žalmy
- c) Přísloví
- d) Kazatel

6. Židé přirovnávali Přísloví k vnějšímu chrámovému nádvoří. Důvodem pro to byla skutečnost, že tato kniha

- a) obsahuje řád pro přinášení různých obětí.
- b) obsahuje oddíl zabývající se povinnostmi kněží.
- c) vnáší moudrost a řád do mezilidských vztahů.

7. Následující verše byly vybrány z knih básnických a mudroslovných (levý sloupec). Do vyznačeného prostoru vepiš číselné označení knihy (pravý sloupec), z které podle tebe daný verš pochází.

a Hlahol Bohu celá země! Pějte žalmy k slávě jeho jména, jeho chválu šiřte chvalozpěvem.	1) Jób
b Sluší se doznat Bohu: „Snáším svůj trest, nebudu už pohoršlivě jednat.“	2) Přísloví
c Viděl jsem všechno, co se pod sluncem děje, a hle, to vše je pomíjivost a honba za větrem.	3) Kazatel
d Ty, která prodléváš v zahradách, kde druhové sledují tvůj hlas, ozvi se mi.	4) Žalmy
e Jen z doslechu o tobě jsem slyšel, teď však jsem tě spatřil vlastním okem.	5) Píseň písni
f Nedomlouvej hlupákovi, neboť pohrdne tvou prozíravou řečí.	

odpovědi na studijní otázky

9. c) praktickou moudrost, použitelnou ve všech oblastech lidského života.
1. Jób, Žalmy, Přísloví, Kazatel a Píseň písní.
10. c) Kniha nás poučuje, že všechno kromě poslušnosti vůči Bohu se nakonec ukáže jako prázdné a člověka ponechá ve stavu malomyslnosti, zoufalství a beznaděje.
2. Ester; Izajáš.
11. a 2) Poučení.
b 1) Pokání a vyznávání.
c 3) Dějiny.
d 5) Chvalozpěv.
e 4) Útisk a soužení.
f 5) Chvalozpěv.
3. a) spočívá v souběžnosti myšlenek, kterou lze převést do jiného jazyka.
12. a 2,8 – 9; Bude vládnout všem národům země.
b 22,17; Probodli jeho ruce a nohy (viz pozn. c a králický text).
c 110,4; Je knězem podle Malkisedekova řádu.
d 118,22; On je kámen, ježž zavrhlí stavitelé a ježž se stal kamenem úhelným.
4. a 4) Antitetický.
b 1) Rýmovaný.
c 2) Synonymický (synonymní).
d 3) Syntetický.
e 4) Antitetický.
13. David vyznal svůj hřích a činil pokání.
5. c) nově poznat sebe sama i našeho Boha.
14. Bude k Hospodinu volat hned zrána, a on jeho hlas vyslyší.
6. b) Utrpení není vždy trestem za hřích, avšak reakce zbožného člověka procházejícího utrpením by se měla vyznačovat pokorou a vzdáváním chvály Bohu.
15. a Pravdivé.
b Nepravdivé.
c Nepravdivé.
d Pravdivé.
e Pravdivé.

7. Moudrost existovala před Stvořením; podílela se na Stvoření.

16. a 1) Doslovný výklad.
b 2) Duchovní (alegorický) výklad.
c 1) Doslovný výklad.
d 2) Duchovní (alegorický) výklad.
e 2) Duchovní (alegorický) výklad.
8. a 4) 11,13.
b 2) 6,6 – 8.
c 3) 11,1.
d 5) 16,18.
e 1) 3,5 – 6.
f 3) 11,1.